

Te Peretitenira'a *No Porinetia farani*

PIHA PUTURA'A PARAU 'API ***Mahana toru 22 nō me 2019***

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

Opuaraa ture fenua 'i ni'a 'i te tute nō te 'aimamauraa 'e te tineiraa

Vauvauraa parau nā te Mono peretiteni 'i mua 'i te Apoorahau nō ni'a 'i te 'opuaraa ture 'e faa'ohipahia nō te tute 'o te « 'aimamauraa 'e te tineiraa ».

Inaha, nō te mana'ona'o 'ia pâruruhia te tata'uraa, 'o te pâruru atoa ia 'i te ti'araa 'ohipa 'e te mau taiete tumu 'o te fenua nei, ua faaoti te Mono Peretiteni 'e tau'i 'i te tahi mau arata'iraa pâpa'i 'i roto 'i te 'opuaraa ture 'o titema 2018 ra.

Te mau tauraa :

- E faaôhia maa vahi rii tute 'i ni'a 'ia huru iti mai te teimaha tute 'e 'ia tu'ati te tute 'e te tihota 'i roto 'i te mau inu ;
- Te mau vaiharo mâa hotu 'e mâa tupu 'aore 'e tihota 'aore ato'a ia 'e tute ;
- Te mau û nā te mau 'aiu 'aore 'e tute ;
- Te vaiharo mâa hotu 'e mâ'a tupu 'e topa mai 'e 50% tute ;
- Te tihota poro'i 'e tutehia 'i teie nei 20 toata 'i te kiro, 30 nā mua a'e nai, faaotiraa nō te mau taiete 'e faa'ohipa nei 'i teie tihota nō tâ na hamaniraa vaiharo 'e 'o te 'aufau nei 'i te tute 'i ni'a 'i tâ na inu hoo ;
- Te tahi atu mau mâa tute hia ia tae 'i tetepa 2019, 'e taere ai nō te faa'ohiparaa ia 'i te rorouira 'âpî FENIX 'o te haamata 'i tiurai roa.
Teie mau tauraa, nō te faatu'atiraa ia 'i ni'a 'i te tahi atu mau tao'a pâpû, 'o te 'ore 'e faahuru'ê 'i te fâ hope'a 'o te parau pâpa'i, turu pâpûhia mai 'e te pae rahi 'o te Apooraa rahi 'i titema nei mai teie i raro nei :
- Ei tute nō te tau'i 'i te feruriraa taata 'e 'o te aratō 'i te feiâ hamani mâa tuhituhi 'ia faa'iti mai 'i te faito tihota 'i roto 'i tâ ratou hâmani ;
- Nō te amo teie 'i te tâato'araa 'o te mau rave'a tinei nō te 'aro 'i te mau ma'i 'e faatupuhia nei 'e te tihota 'i Porinetia.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf - 40 47 20 00

Matuturaa mâtâmua nô te mau râve'a hi'opo'a 'i te faufaa raro moana

E rave rahi matahiti tō te faufaa repo 'o te hohonuraa moana riroraa 'ei hipahipa natihia i ni'a 'i te ('ona faufaa, te tapihaa, te poritita, 'amuiraa nunaa) 'o tã na 'e haaâveâve nei.

E rave rahi taime te hi'opo'araa hia te raro moana 'i ni'a 'i te 'aanoraa miti fatuhia 'e Porietia. Ua 'ite pãpũ hia 'e te vai nei te haaputuraa 'auri 'e rave rau, mai te cobalt, 'o te 'auri faufaa rahi mau ia.

Mai 2012 mai, 'ua tutonu te Fenua 'i ni'a 'i te parau 'ite tutapapahia 'e te taiete Creocan, 'i ni'aiho 'i te hoonaraa 'o teie tapura 'ohipa teimaha. Ia au 'i te matuturaa 'i ravehia 'i 2016 'e te IRD, 'o tei haapãpũ mai 'e rave rahi parau :

- Te mau 'auri 'e vai nei (cobalt, nickel, manganese, titane, platine...) 'e mau mât'imiraa 'e rave rahi 'i ravehia 'e rãtou 'e te haapãpũ mai 'i te faahiahia 'o te faufaa 'e vai nei ;
- Teie noa rã 'aita 'e pãpũ te faito rahi 'e nehenehe ai 'e hoonaa ia-au 'i te teimaha nô te rave mai 'ia nã.

Nô reira 'e mea titauhia 'ia tamau-ã te mau mât'imiraa 'e mea titauhia rã 'ia faa'ohipa 'i te mau rave'a 'o te 'ihianohaa 'ãpĩ 'e tano nô te mau hohonuraa moana.

Nô te reira 'ua tonoo te Faatereraa hau Fenua 'i te taiete tuiroo Abyssa 'o 'oia a'e te hãpa'o mai 'i tei tuhaa 'ohipa 'e 'ia mât'imi mai nô Porinetia nei te vairaa 'o te 'auri faufaa rahi roa a'e, mai te cobalt.

Te tapura faufaa faataahia nô teie tarenaraa 'ohipa 'e 6 742 243 toata 'e nô te roa raa 'e 9 'ava'e, nã te reira 'e nehenehe ai 'ia Porinetia 'e haamau 'i tã na rave'a nô te heru 'i tō na raro moana 'i raro a'e 'i tō na iho mau mana.

Te vairaa 'o te hoo

I 'eperera nei, 'ua maraa rii te mau tarif 'i ni'a 'i te faito 0,4% 'e 'ua vai 'i 99,35, te tumu, 'o te maraa ia 'o te tarifa titeti manureva 'e te mau tarifa mãa 'e te mau ïnu 'ava 'ore, i ni'a 'i te 12 'ava'e 'ua maraa 0,3%.

Te rima 'ohipa 'ua maraa rii 0,5% 'i eperera 2019 tō na nuuraa 'i ni'a 'i te 12 'ava'e 1,2%.

Te tapa'o 'amui taa'ê atu 'i te utaraa na te reva 'ua nuu 0,2% i 'eperera nei, e 'e 0,4% nô te 12 'ava'e.

I 'eperera noa 'i te pae 'o te paturaa fare 'ua maraa 0,2%. Tō na maraa tei te pae ia 'o te tuhaa a te mau fatu 'ohipa 'o tei maraa 'i fepuare nei 'e 'o tei tapurahia nô eperera. Tauã pu'etau noa, 'o te tarifa 'o te rima tãvini tei maraa ato'a 0,3% are'a te tarifa 'o te mau tauihia patu fare 'ua topa mai 0,3%.

Te mau paturaa fare, te tuhaa mâtâmua 'o te paturaa 'ua vai noa 'e tuhaa piti tei maraa 0,2%. Te mau paturaa rarahi, te tapa'o 'o te mau 'ohipa rarahi 'ua maraa 0,3% 'e te mau 'ohipa taa'ê 0,2%. 'i ni'a 'i te 12 'ava'e, te tapa'o 'amui 'i te pae 'o te paturaa 'ua maraa 1,5%, te tapa'o 'o te paturaa fare 'ua nuu ia 1,0% 'e tō te mau paturaa rarahi 'e 2,2%.

E vai noa te mau tarifa môri nô tiunu

Nô te mea 'aita 'e poro'iraa môri 'e mâhu auahi, 'ua faaoti te Apooraa 'e vaiiho noa te mau môri 'i ni'a 'i te mau tarifa tahito nô te 'ava'e tiunu.

faati'araa 'i te piha tôro'a nô te faanaho 'e te faahoturaa 'e vai 'e a tau 'o te mau fenua 'i Porinetia

i te 5 'o eperera 'i ma'iri, 'ua haamana te tomita pairati SAGE 'i te mau 'opuaraa nô te faanahoraa 'amui 'o te mau fenua 'i Porinetia (PADD), 'o te taahiraa hope'a ato'a ia hou a tuuhia 'i mua 'i te Apooraa a Porinetia te ture fenua nô ni'a 'i te SAGE, hou te hope'a matahiti 2019.

I te hiti 'o te tereraa 'ohipa nô te SAGE, 'ua matutu te hô'ê tomita, 'i ni'a 'i te neheneheraa anei 'e faati'a 'i te hô'ê piha toro'a 'e faanaho e nô te faahoturaa 'e vai 'e a tau 'i te mau fenua 'a Porinetia, 'ohipa rave hia 'amuihia mai 'e te taiete farani nô te mai 'ohipa fenua (FNAU) 'e te amuitahiraa 'o te mau piha tôro'a nô te mau 'ohipa fenua 'o te mau tuhaa mataienaa 'o Farani (CGEDD) 'e FNAU. Ua matara mai te parau mâtâmua 'i novema 2018 'o te faa'ite mai ra 'i te mau aniraa 'a te pûai ora 'o taua tuhaa nei, 'ia fatu 'o Porinetia 'i te moihaa 'e au nô te faanahoraa fenua 'e te faahoturaa 'e vai 'e a tau. Te piti 'o te matuturaa 'ua tupu ia 'i Tahiti nei 'i mâti nei, o tei matara mai 'o teie ia mana'o tano roa 'o te haamauraa ia 'i te piha tôro'a nô teie 'opuaraa, 'e 'o te reira te faaotiraa 'i ravehia 'e te tomita pairati 'i te 2 'o eperera, 'i mua 'i te mau ti'a mana 'o Tahiti 'e tô te mau motu.

Ia hope mai te reira mau tapura 'ohipa, 'ua faaoti te mau aivanaa 'o te FNAU 'e tô te CGDD 'ua tae 'i te 'oti'a 'e nehenehe ai 'e faati'a i teie piha tôro'a nô te 'omuaa matahiti 2020. Nâ roto mai 'i te mau matuturaa 'i oti 'i te rave hia 'o te tapura 'ohipa mâtâmua ato'a ia 'e rave hia 'e teie piha 'ohipa ia -au 'i te mau 'opuaraa 'a te Fenua 'e te mau 'oire, nau auri metua 'i tape'ahia mai :

- Te fâfâraa 'i te mau fenua (Hau, taamotu, 'amuitahiraa 'oire, 'oire)
- Apee 'i te mau haamauraa SAGE 'e te mau hoho'a fenua 'e 'opuahia ra 'e faanaho PGA ;
- Tauturu nô te faati'a 'i te mau 'opuaraa.

Te aniraa, 'ia haapuai te Hau fenua 'i te pa'pa'e 'i te pae 'o te faufaa, nâ te mau 'oire, te Hau nui 'e te mau fatu taiete 'e âmo 'i te toe. Nâ te mau ti'a a te Hau, te mau 'oire 'e ta râtou mau piha 'ohipa, nâ reira te mau ti'a taiete patu fare 'e haamau mai 'i te tomita arata'i 'ohipa.

E tamau noa te matuturaa nô te haamau 'i teie pû 'ohipa 'e tae roa 'i 2020 mai teie 'i raro nei :

Afaraa matahiti mâtâmua 'o 2019 :

- Fârereiraa 'i Pari 'e te mau ti'a 'o te FNAU ;
- Pâpa'i 'amui 'i te arata'iraa ture roto nô te faati'a 'i teie taiete faanaho fenua 'e te faahoturaa 'e vai 'e a tau nô Porinetia ;
- Titauraa mana'o nô te feiâ 'e ô mai 'i roto 'i teie faanahoraa (Hau fenua, te mau 'oire, OPH, PAP, TNAD, Hau nui, AFD, CDC...etv.).

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf - 40 47 20 00

Te tahi 'āfaraa matahiti 2019 :

- Haamauraa 'i te tapura faufaa nō 2020 'e te haapâpûraa 'i te mau mero faaô 'e tâ na tuhaa moni papa ;
- Piiraa tata'u nō te tihepu 'i te faatere rahi ;
- Iritiraa 'i te hô'ê piha toro'a, faatere 'i te mau tihepuraa, 'apeehia 'e te mau faaueraa nō te feiâ tihepuhia.

E nehenehe roa tâ teie 'amuiraa 'e rave vitiviti noa 'i tâ na tarena 'ohipa, nō te mau 'apooraa 'oire, ihoa râ, 'e mana 'âpî mai 'i 2020, 'e te 'apee tamau noa 'i te mau 'opuaraa 'amui nō te faanaho 'i te fenua, nâ roto 'i te rave tamauraa 'i te arata'iraa 'ohipa haamatahia mai 'e te SAGE.

Te faaôraa 'o Porinetia 'i roto 'i te 'amuiraa o te mau tahua manureva farani

Ua fârii te Apooraa 'i te 'opuaraa faaueraa mana 'e fârii ra 'ia faaô 'o Porinetia 'i roto 'i te 'amuiraa tahua manureva farani (UAF).

Nâ teie 'amuiraa UAF 'e ti'a atu nō te pâruru 'i te mau taiete 'e faatere nei 'i te mau tahua manureva farani 'i te pae 'ihoa râ 'o te ture, te 'imiraa faufaa, tereraa faufaa, totiare, 'ohipa taa, 'i mua 'i te mau faatereraa fenua 'e te mau mana taa'ê, 'i mua 'i te mau toro'a rau 'e ta mau aupûpû pâruru rave 'ohipa. O o' ia ato'a te ti'a atu 'i mua 'i te mau mana faatere a Farani 'e te mau mana a te 'amuiraa a Eropa, mai te 'amuiraa 'o te mau uâhu farani (UPF) 'i te pae 'o te moana.

E rave rahi tapura 'ohipa tâ te UAF 'e nehenehe 'e tâtara nō tâ na mau mero mai te tereraa ture Manureva Tivira (DAC), 'e tauturu ato'a nei 'o ia 'i ni'a 'e piti tumu parau rahi : te faa'ohiparaa 'i te mau tute tahua manu 'e titauhia nei 'e te tâato'araa 'o te mau tahua 'a te Repupirita farani 'e te 'opuaraa 'e titau 'i te tauturu moni nō te haamâmâ 'i te mau tere roto 'o te huiraa 'o te hô'ê tuhaa fenua. O te tâato'araa 'o te mau tahua tō Farani iho 'e tō te mau fenua nâ te ara moana tei faaô 'i roto 'i teie 'amuiraa a te UAF, mai te tahua 'o Tahiti Faa'a.

Parau faati'araa fare noho-au totiare « Raumaire »

Ua vauvau te Faaterehau 'i te 'opuaraa paturaa 32 nohoraa totiare nâ te taiete (Ofimmo). E taiete tivira 'e patu nei 'i mau nohoraa totiare mai epera 2017 mai.

I roto 'i tâ na rururaa nō te 11 'o tetepa 'i ma'iri, 'ua fârii te tomite arai vavao 'i teie 'opuaraa. Te tumu 'i fâriihia ai 'o te ateatea ia 'o te fenua nō teie 'opuaraa, te maita'i 'o te faati'araa fare, te târifa 'o te paturaa, te maita'i 'o tâ na puta faufaa, te faito oraraa 'o te feiâ 'e fâna'o, te tarifa tarahu fare 'e ta maita'i 'o te mâtéria 'e faa'ohipahia. Ua 'âpee te Apooraa 'i te faaotiraa fârii 'a te tomite arai vavao 'i ni'a 'i tuhaa tauturu 'e amohia 'e te Fenua, 'o ia ho'i 'e 20% 'o te moni papa nō tei 'opuaraa numerahia 'i te faito 928 176 417 toata, tâ te Fenua 'e amo 185 635 283 toata.

Tei te 'oir 'o Punaauia teie 'opuaraa 'e ti'a mai ai, 32 nohoraa 1 piha e 'e 4 piha, te 'âanoraa 67,28 m² 'e 149,61 m², 'e 4 tahua, te tahua mâtamua 'ei vahi vairaa pereoo.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Te tarahu fare raro tei faaotihia mai te 68 000 toata 'i te 'ava'e nô 1 piha 'e 198 447 toata nô te nohoraa 4 piha. Te paturaa, nô te hô'ê roaraa 18 'ava'e 'e titauhia 'e 30 taata rave 'ohipa tamau.

Te taeraa 'o Porinetia 'i roto 'i te faa'iteraa pahi râtere Seatrade

I te 8 'e tae mai 'i te 11 'o eperera nei, 'i tupu ai te 11raa 'o te matahiti 'o te faa'ite'iteraa nâ te mau taiete pahi uta râtere nô te ao nei, 'e te mau taiete 'auahaati 'i teie 'imiraa. O teie te fâreireiraahi rahi roa a'e 'i te ao nei.

E 700 taiete rau nô teie ihoa 'amaa 'imiraa, tei 'amui mai, hanere 'e ti'ahapa 'e mau faatere uahu 'e tapaehia nei 'e te mau pahi uta râtere, 'e taima 'aitauiraa mana'o faufaa roa nô te mau fatu taiete, nô te rênî 'i te mau 'opuaraa nô te mau matahiti 'i muri.

E 'imiraa faufaa rahi teie nô Porinetia, te faufaa ia 'i tere roa ai tâtou nô te fâreirei 'i nâ fatu pahi 'e 4, 'o nâ taiete rarahi roa a'e 'i te ao nei, 'o tei faa'ite mai 'i tô râtou hinaaro 'e ohipa 'amui 'e tô te fenua nei nô te haamahuta pâpû 'i te fâriiraa manihini horo moana 'i Porinetia.

Ua fâreirei te tere tomita piri 'i te hanere taata faatere, nô te rahiraa 'e 23 taiete pahi, 'e 'ua faatupu 'i te mau 'aitauiraa mana'o 'auahaati 'i te tumu parau 'o te utaraa râtere horo moana 'e te mau hinaaro 'a te taiete tata'itahi, mai te tapaeraa, te mau tere mâta'ita'i, te poro'iraa maa, te mau tere manureva, te 'aanoraa uâhu, te arairaa fifi, te mau faatianiraa 'e te 'aua natura. Te mau taiete fâreireihia 'e te tere tomita a Porinetia, Holland America Line 'e Princess Cruises, Oceania, Celebrity, Royal Caribbean 'e Norwegian Cruise Line, fâreirei ato'a 'i te mau taiete tapihoo, mai ia Ponant ; Silversea, Regent, Saga, Crystal 'e Viking. Ua faatupu ato'a Tahiti Tourisme 'i te vauvauraa parau 'e te haapurororaa hoho'a nô te hohora 'i te huru 'o te fanua.

10 marahiti 'i muri mai, Ua ta'ipiti te tapaeraa mai nô te mau pahi uta râtere 'i Papeete te iti roa 'o te râtere 'e pou mai nei 'i te pahi hô'ê, 'ua vai tamau noa 'i te tai'o 'e 500 mai 2010 mai, nô te mau pahi rii na'ina'i 'e tano maita'i râ nô te fano haere 'i roto 'ia Porinetia. Nâ teie maraaraa 'o te fâriiraa manihini 'i amo, a 3 matahiti 'i teie nei, 'i te 'imiraa faufaa maita'i nô te taato'araa 'o te tôro'a piri 'i te fâriiraa râtere, mai te utaraa nâ te reva, te rau huru hotera, te 'ohipa faa'apu 'e tautai, te feiâ haamâta'ita'i, haere roa ato'a 'i roto 'i te mau motu.

Te pîaraa mâtâmua nô te vairaa 'o te uira 'i Porinetia 'i 2017 ra

A tahi matahiti tô tei pû 'ohiparaa mai 'i Porinetia nei, te pîa nei te pû hi'opo'a 'i te tereraa 'o te 'ohipa uira (OPE) 'i tâ na tapura 'ohipa 'i haa hia mai 'e a na 'i 2017.

Tapura 'ohipa haa 'amuihia mai 'e te (ADEME/PAYS 2015-2020), 'i fanau mai ai te OPE 'i 2018 nei. Tâ na arata'iraa 'ohipa, taamuhia 'i te pû a te Hau 'o te mau îto, 'o te haaputuraa ia 'i te mau turamaraa 'i te pae 'o te mau îto, 'ia nehenehe te reira 'e hi'opo'a maite hia 'a haapuroro hia atu ai nâ roto 'i te mau ve'a 'o te fenua nei.

Te haputuraa 'ohipa rave hia mai 'e te rau raa 'o te hâmaniraa uira 'i 2017 'i Porinetia nei : te mau poro'iraa tao'a nô te uira, te hâmani 'e te 'amuraa uira, te uira 'amuhia nô te

veravera 'e te faato'eto'e, te pû'ohuraa 'o te 'amuraa uira, te tutuharaa viivii nô roto mai 'i te mau mâtini uira, te huru 'o te mau 'imiraa faufaa, 'e te 'imi pâpûraa 'i te mau îto 'âpî.

Tei mau haaputuraa parau nô roto ato'a mai 'i te 'ohiparaa 'a te mau taiete nô teie 'amaa 'ohipa. Te piti 'o te tapura parau haaputu nô 2018 ia 'e 'o te pîahia 'i 2019 nei.

Te hi'oraa 'amui, noa atu te maraa raa mai te puai hoo 'o te mau 'utuafare, ua 'itehia te mau noa 'o te faito faa'ohiparaa uira 'a te taata hô'ê. Ua maraa rii ta 'amuraa uira 'i te matahiti hope'a nei, 'e te maraa ato'a nei te ani pu'oi raa uira. Te mau pereoo uta taata 'e te mau mâtini uira te 'amu rai nei, nâ reira te mau utaraa nô te mau motu (pahi/manureva), te toe tei te pae ia 'o te mau hamahanahanaraa pape, te 'ohipa tautai.

Nô te mana'ona'o 'i te viivii 'o te arutaimareva, ua pîahia 'e 200 noa 'o teie puta, 'e nehenehe râ 'e tai'o atu 'i ni'a 'i te natirara 'a te Hau www.service-public.pf/sde.

Afa mahana nô te hâpii 'i te faa'ohiparaa 'i te RGPD 'i roto 'i te mau piha 'ohipa a te Hau

'i te mahana mâtâmua 'o tiunu nei e faa'ohipahia te faaueraa mana mâ'itihia 'i titema 2018, te parau nô te pârururaa 'i te mau parau haaputuhia 'i roto 'i te rorouira 'a te mau piha 'ohipa a te Hau.

Te mau rave'a mâtâmua, 'o te tonoraa 'i te taata hâpa'o 'i te pârururaa 'i te mau parau haaputu (DPO) 'ua haamata te tapura parau 'i te hâmanihia mai mâti mai. Ua mâ'itihia, Tania Berthou 'ei raatira 'ohipa DPO, 'ua fâna'o mai 'o ia 'i te haapaariraa 'i ni'a 'i teie tôro'a, ia au 'i te faaueraa 'a te (tomite farâni 'o te rorouira 'e te mau ti'amâraa) CNIL. Haamata atu ai te hamaniraa tapura 'o te mau faa'ohiparaa.

Nô te reira, 'ua faataahia hô'ê 'âfa mahana hâpiipiiraa, 'i te 4 'o tiunu nei 'i roto 'i te piha rururaa 'a te faaatereraa 'o te mau hâpii tamarii (DGEE).

Te tuhaa mâtâmua, te faufaa rahi 'o te pârururaa 'i te mau parau haaputu 'i roto 'i te rorouira 'e te mau ture fenua 'i ni'a 'i te mau tauraa parau mana a te Hau. Te piti 'o te tuhaa, te faa'ohiparaa 'i te râve'a pâruru RGPD 'i roto 'i te mau piha 'ohipa faataahia nâ te mau EPA 'i ni'a 'i te tumu parau « nahea 'i te haamâtau 'i te RDPD 'i roto 'i te vahi 'ohiparaa ».

I muri mai 'i teie hâpiipiiraa, 'e nene'ihia te hô'ê puta arata'i 'e 'o te haapûrorohia. E taime faufaa rahi teie 'o tei faataahia nô te mau 'aitauraa parau 'e te mau piha 'ohipa 'a te Hau. Teie 'opuaraa 'ohipa tei roto ihoa 'i te faa'âpiraa 'e te faa'ohieraa 'i te tereraa 'ohipa 'a te Hau.

Amui ana'e 2019 : mahana nâ te mau pû 'a te Hau 15 tiunu 2019

« Tâ 'u piha 'ohipa i'ei'e » te mana'o, 'o te haamaita'iraa ia 'i te êa 'o te taata 'i ni'a 'i tâ na 'ohiparaa, tupu atu ai te auhō'ê 'i roto 'i te pupu. Nô te manuia teie faanahoraa 'i 2018 ra, 'ua mana'ohia 'e tâpiti 'i teie Amui ana'e, 'e tupu ia 'i te 15 'o tiunu 'i te 'âua Vairai.

Turama 'e 'ia puta te 'âau 'o te feiâ 'ohipa 'a te Hau 'i te maita'i 'o te ha'uti'utiraa tino, peu Mâ'ohi 'e te taime faafaearaa 'e te maita'i 'o te mâa tano 'e te aifaito nô te tino, 'o teie te fâ nô te taime po'ipo'i. I te avatea, 'e mau tata'uraa ma'ona tei faanaho hia. Nô te faaitoito

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

‘i te hô’ê arata’iraa natura, ‘e ‘operehia te inu e te mâa ‘e tu’ati ‘i ni’a ‘i te tumu parau ‘o te ‘auanatura.

E titauhia te mau piha ‘a te Hau ‘e tō na mau mero ‘ohipa «Mon Administration Active », mai te faatereraa ‘o te êa, te piha hâpa’o taata ‘ohipa, te û’i ‘âpî ‘e tu’aro, te paturaa a te Hau e te piha tauifaaâpîraa ‘ohipa ‘a te Hau. I teie matahiti ‘e faaô ‘âpî mai te piha ‘a te Hau nô te u’i ‘âpî ‘e te mau haatu’aro.

Te Heiva ‘i Tahiti 2019

Ua faaâra te Faatereraahau ‘o te Ta’ere ‘e te Fare Tauhiti Nui ‘e ‘iriti te Heiva i Tahiti ‘i te mau tata’uraa himene ‘e ‘ori ‘i te 4 ‘e tae atu ‘i te 20 ‘o tiura 2019 ‘i te tahua To’atâ.

Mai 1881 ‘o te matahiti mâtâmua ia, ‘ua riro ‘ei pu’etau faufaa rahi nô te ta’ere ‘o te fenua. Te peu tumu mau ‘o te reo, ‘o te tua’aai, ‘e ora faahou ma ai te mau taura firi ‘o te rahu, te reo ‘e te iho tumu. Nô teie matahiti 2019, ‘ua tapa’ohia ‘e 28 pupu tâato’a. e fana’o te huiraatira ‘i teie matahiti :

‘Ori tumu :

- 6 hura ava tau ;
- 7 hura tau ;

Pupu himene :

- 8 târava Tahiti ;
- 4 târava Raromata’i
- 3 târava Tuhaa pae.

Nô te 138raa ‘o te matahiti, ‘e putuputu mai ‘i ni’a ‘ia To’atâ te rauraa o te mau ‘aito : pupu ‘upa’upa, pupu himene, hâpii ‘ori, feiâ ‘ori, rima’î, tei ni’a râtou ‘i te tauatini ‘o te ô ‘i roto ‘i te ‘imiraa faufaa ‘o te fenua ‘e ‘o te faateniteni ‘i te roo ‘o tâ tatou ta’ere. I piha’iiho noa ‘ia To’ata ‘o te peho ia ‘a te rima’î.

E haamata te hooraa titeti ‘i te 27 ‘o mê ‘i ni’a ‘i te tahua ‘e aore râ ‘i ni’a ‘i te ‘itenati www.heiva.org, ‘e www.maisondelaculture.pf.

Faa’itera tauihaa Matuita ‘i te 29 ‘o mê ‘e tae etu ‘i te 9 ‘o tiunu

I te mahana toru 29 ‘o mê nei ‘i Mama’o, ‘e ‘iriti ai te 48raa ‘o te faa’iteraa tauihaa Matuita hâpa’ohia ‘e te taatiraa « Te tuhuka o te henua enana », peretitenihia ‘e Stéphane Tuohe turuhia ‘e te Faatereraahau ‘o te ta’ere ‘e te rima’î, ‘o te amui ‘e piri ‘i te hânere taata.

E ‘amui mai tō Fatu Hiva, Hiva Oa, Nuku Hiva, Ua Pou ‘e Ua huka, ‘e tâ râtou tao’a nana’o ‘o tei riro ‘i teie mahana ‘ei taïpe mau ‘o te ta’ere Ma’ohi.

Nô teie matahiti, ‘e faanahohia ‘i te roaraa ‘e 4 mahana, te tata’uraa tarai ‘i te hoho’a ‘o te te tiki Moke, ‘e tiki hoho’a taa’ê ihoa ‘o tei ‘itehia mai ‘i 1919, ‘e te taata ra ‘o Moke, ‘i roto ‘i te kaavai ‘o Hokatu ‘i Ua huka, te vai nei hô’ê hoho’a ‘o tei tiki ‘i anavaharau Tetumu ‘i Ua huka, ‘are’a te tiki mau taraihia ‘i roto ‘i te râau ‘amae tei fare manah ia ‘o Ronetona. E tupu te ‘opereraa rê ‘i te 8 ‘o tiunu.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

I te roaraa 12 mahana 'e nehenehe te huiraa 'e tapapa atu 'e mata'ita'i te mau tapa 'a tō Fatu Hiva, te nana'o 'afa'i tiare 'a Ua Pou 'e te 'ofa'i 'a Ua Huka, te nana'o ihu ha'ura 'a Tahuata, te mau huero tui hei a Nuku Hiva 'e te 'ohe nana'o tutu'i 'a Hiva Oa.

E faa'ite ato'a mai rātou 'i te pēniraa tapa, te tuira kumu hei 'e te vai atu ra.

E 'iriti teie faa'iteraa a tō Nuuhiva 'i te hora 10 'o te 29 'o mē nei, 'e nehenehe ato'a te taata 'e tāmā roa tu 'i reira 'i te maa tumu ihoa ia 'o Mātuita mā.

Moni tauturu nā te mau taatiraa ta'ere

Ua fārii te 'Apooraahau 'e horo'a 'i te mau tauturu nō te tereraa 'ohipa a te mau taatiraa Ta'ere, mai tei 'i raro nei :

- 3 000 000 toata nā te taatiraa Nonahere nō te tere 'i Farani'e 'i Marite ;
- 4 000 000 toata nā Raiatea Nui nō te heiva Taputapuātea 2019 'i Raiatea ;
- 3 000 000 toata nā Tahiti Hura nō te heiva Tahiti 'Ia ora Na, 'e tupu 'i te 28 'o atopa tae atu 'i te 9 'o novema 2019 'i Marite ;
- 1 200 000 toata nā « Te Pua O Feani nō tō na tere 'i te heiva Mangareva 'i Rikitea ;
- 1 000 000 toata nā te pupu Temaeva nō tō na tere 'i Marite, nō te ta'urua Farereiraa 2019 ;
- 1 000 000 toata nā te taatiraa District Vaka de Ua Pou nō tā na hāpiiraa peu tumu « Tuhuna Vaka 2019.

Tauturu nā te 'amui tahiraa a te mau vahine reo farani 'o Oteania

Ua faataa te Apooraahau 'e piti tauturu nā te 'amuitahiraa a te mau vahine reo farani 'o 'Oteania : 100 000 nō te hoo mai 'i te mātēria au 'ahu nā te mau vahine hinaaro e faatupu 'i te 'imiraa nō te matahiti 2019 nei, 'e 150 000 toata te tere 'o te hō'ē 'o rātou nō te rururaa tuhaa 'e tupu 'i Wallis e Futuna, 'i titema 'i mā'iri.

Tauturu nā te mau taatiraa tu'aro

Ua fārii te Apooraahau 'e horo'a 'i te mau tauturu nā te mau taatiraa tu'aro, mai teie 'i raro nei :

- 2 000 000 toata nā te mataeinaa tu'e pōpō 'o Rapa nō tō na 'amuiraa mai 'i roto 'i te tata'uraa a te mau motu ;
- 6 000 000 toata nā te taatiraa Velo Club de Tahiti et des Iles nō te Ronde Tahitienne 2019.

-0-0-0-0-0-

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00